

Protokół XXXIX/23
XXXIX Sesji VIII Kadencji Rady Gminy Raczki
odbytej w dniu 30 maja 2023 r.

Obrady XXXIX Sesji Rady Gminy rozpoczęły się o godz. 10⁰⁰ i trwały do godz. 11¹⁰.

Miejsce obrad Sala widowiskowo – koncertowa w Raczkach ul. Plac Kościuszki 37, 16-420 Raczki.

Radni obecni na sali obrad:

1. Bartoszewicz Witold
2. Dębski Jacek
3. Kłoczko Wiesław
4. Król Jan
5. Krzykwa Janusz
6. Kwiatkowski Romuald
7. Naruszewicz Piotr
8. Olszewski Jan
9. Ostapowicz Ewa
10. Ostrowski Stanisław
11. Renowicki Henryk
12. Słowikowski Piotr
13. Staniszewski Leszek
14. Sutula Antoni
15. Artur Tylman

Ponadto w obradach uczestniczyli:

Wójt Gminy Raczki – Pan Andrzej Szymulewski

Zastępca Wójta Gminy – Pani Ewa Konstantynowicz

Skarbnik Gminy – Pani Agnieszka Grzędzińska

Radca prawny – Pan Jerzy Lewczuk

Kierownik Biura Obsługi Szkół w Raczkach – Pan Andrzej Czuper

Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Raczkach- Pani Edyta Taraszkiewicz

p.o. Dyrektora Gminnego Ośrodka Kultury – Pani Agnieszka Domalewska

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raczkach – Pani Justyna Sadowska-Kurzyna

Kierownik Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Raczkach – Pan Marcin Świeżyński

Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej i Inwestycji - Pan Mariusz Zalewski

Inspektor ds. obsługi Rady Gminy – Pani Danuta Grabowska

Delegat Podlaskiej Izby Rolniczej – Pan Andrzej Wasilewski

Sołtys Małych Raczek – Wojciech Żukowski

Sołtysi wsi wg załączonej listy obecności do protokołu.

Pkt 1. Otwarcie obrad i powitanie gości.

Sesję otworzył Przewodniczący Rady Gminy Piotr Słowikowski wypowiadając formułę:

„Otwieram XXXIX Sesję Rady Gminy Raczki”.

Powitał przybyłych na sesję Rady Gminy Raczki gości: Wójta Gminy Raczki Pana Andrzeja Szymulewskiego, Zastępcę Wójta Gminy Panią Ewę Konstantynowicz, Skarbnika Gminy Panią Agnieszkę Grzędzińską, Radcę prawnego Pana Jerzego Lewczuka, Kierownika Biura Obsługi Szkół w Raczkach Pana Andrzeja Czuper, Dyrektora Gminnej Biblioteki Publicznej w Raczkach Panią Edytę

Taraszkiewicz, Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Raczkach Panią Agnieszkę Domalewską, Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raczkach Panią Justynę Sadowską-Kurzyńską, Kierownika Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Raczkach Pana Marcina Świeżyńskiego, Kierownika Referatu Gospodarki Komunalnej i Inwestycji Pana Mariusza Zalewskiego, Delegata Podlaskiej Izby Rolniczej Pana Andrzeja Wasilewskiego, Państwa Radnych, Państwa Sołtysów, pracowników Urzędu Gminy i wszystkich obecnych na Sesji.

Pan Przewodniczący Rady Gminy stwierdził, że na ustawowy skład zgodnie z listą obecności w obradach uczestniczy 15 radnych, w związku z tym obrady Rady Gminy są prawomocne.

Pkt 2. Przyjęcie porządku obrad.

Przewodniczący Rady Gminy Piotr Słowikowski – poinformował, że porządek obrad sesji Radni otrzymali w zawiadomieniu o zwołaniu sesji z dnia 15.05.2023 r. wraz z materiałami do poszczególnych punktów.

Zapytał radnych, czy wnoszą uwagi, propozycje zmian do przedstawionego porządku obrad.

Do porządku obrad nie zgłoszono uwag, wobec czego Przewodniczący Rady poddał pod głosowanie porządek obrad. W wyniku głosowania jawnego 15 głosami „za” został przyjęty przez Radę Gminy następujący porządek obrad XXXIX Sesji Rady Gminy Raczki:

1. Otwarcie obrad i powitanie gości.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Przyjęcie protokołu z obrad XXXVIII Sesji Rady Gminy.
4. Sprawozdanie Wójta z działalności w okresie międzysesyjnym.
5. Interpelacje i zapytania Radnych (składane w formie papierowej), wolne wnioski Radnych.
6. Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi za 2022 r.
7. Stanowisko Rady Gminy Raczki w sprawie ataków medialnych i politycznych wymierzonych w świętego Jana Pawła II.
8. Przedstawienie Raportu o stanie Gminy Raczki za 2022 rok:
 - rozpatrzenie raportu,
 - debata nad Raportem o stanie Gminy Raczki za 2022 rok,
 - głosowanie nad projektem uchwały w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Raczki wotum zaufania.
9. Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Gminy Raczki za rok 2022 i sprawozdania rocznego z wykonania budżetu Gminy Raczki za 2022 rok:
 - przedstawienie sprawozdań,
 - przedstawienie opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku w sprawie wyrażenia opinii o przedłożonym przez Wójta Gminy Raczki sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2022 rok,
 - przedstawienie opinii Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Raczki w sprawie sprawozdań,
 - głosowanie nad projektem uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Gminy Raczki za 2022 rok i sprawozdania rocznego z wykonania budżetu Gminy Raczki za 2022 rok.
10. Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Raczki absolutorium z tytułu wykonania budżetu Gminy Raczki za 2022 rok:
 - przedstawienie wniosku Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Raczki o udzielenie absolutorium Wójtowi Gminy Raczki za rok 2022,
 - przedstawienie opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku w sprawie wyrażenia opinii o przedłożonym przez Komisję Rewizyjną Rady Gminy Raczki wniosku w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Raczki absolutorium za 2022 rok,
 - głosowanie nad projektem uchwały w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Raczki absolutorium z tytułu wykonania budżetu Gminy Raczki za 2022 rok.
11. Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Województwa Podlaskiego z przeznaczeniem na realizację zadania pn.: „Remont ciągu pieszego wzdłuż drogi

wojewódzkiej Nr 655 na odcinku od mostu na rzece Rospuda w miejscowości Raczki do skrzyżowania z drogami powiatową Nr 1120B relacji Raczki - Bakalarzewo i gminną Nr 102391B relacji Rudniki - Kurianki Pierwsze w miejscowości Rudniki”.

12. Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie zmian w budżecie Gminy Raczki na 2023 r.

13. Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Raczki na lata 2023– 2026.

14. Odpowiedzi na zapytania Sołtysów, wolne wnioski Radnych, oświadczenia.

15. Zamknięcie sesji.

Imienny wykaz głosowania jawnego stanowi załącznik Nr 17 pkt 2 do niniejszego protokołu.

Pkt 3. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia.

Przewodniczący Rady Gminy Piotr Słowikowski – poinformował, że protokół z XXXVIII Sesji Rady Gminy wyłożony był do wglądu w Urzędzie Gminy, jak również projekt protokołu został udostępniony na stronie BIP Urzędu Gminy Raczki. Pan Przewodniczący zapytał, czy były jakieś uwagi do protokołu. Pracownik ds. obsługi Rady Gminy stwierdził, że nie było uwag. Przewodniczący Rady poddał pod głosowanie przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia.

W wyniku głosowania jawnego protokół z poprzedniego posiedzenia został przyjęty głosami 15 „za” przez Radę Gminy.

Imienny wykaz głosowania jawnego stanowi załącznik Nr 17 pkt 3 do niniejszego protokołu.

Pkt 4. Sprawozdanie z działalności Wójta z pracy w okresie międzysesyjnym.

Wójt Gminy Raczki Andrzej Szymulewski – poinformował, że w przedstawionym sprawozdaniu została zawarta merytoryczna działalność Urzędu za okres od 23 marca br. do 15 maja br., w tym okresie w referacie gospodarki komunalnej i inwestycji prowadzone są następujące zadania:

- modernizacja, przebudowa stadionu sportowego w Szkole Podstawowej w Raczkach. Inwestycja jest na ukończeniu i w miesiącu czerwcu prawdopodobnie oddamy do użytku,
- budowa dwóch dróg: drogi Bolesty - Bolesty Stare i drogi w kierunku Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Poinformował, że z początkiem czerwca wykonawca rozpocznie prace w ramach Rewitalizacji Placu Kościuszki, które będą realizowane etapowo, żeby nie było wielkich utrudnień podczas przeprowadzenia tej inwestycji. Wszelkie ustalenia zostały poczynione z wykonawcą, jak również odbyło się spotkanie z przedsiębiorcami, którzy mają swoją działalność gospodarczą przy Placu Kościuszki. Inwestycja będzie przeprowadzona do końca września. Wniósł, że Plac Kościuszki zmieni oblicze i będzie to stanowić naszą wizytówkę Raczek, ponieważ zostaną pobudowane, przebudowane, rozbudowane chodniki, przełożony bruk, aby było dużo równiej, oświetlenie i inne zadania związane z tą inwestycją.

Poinformował, iż rozstrzygnięty został przetarg na remont sali sportowej przy Szkole Podstawowej polegający na wymianie pokrycia dachowego, ułożenia nowego parkietu, odmalowania ścian i wymianie okien.

Wniósł, że jeżeli Radni na dzisiejszej Sesji podejmą uchwałę budżetową to dojdzie do skutku realizacja przebudowy i modernizacji ulicy, drogi przy cmentarzu oraz Rewitalizacji Parku obok Straży Pożarnej.

Nadmienił, że trwają prace przygotowawcze procedury przetargowej na realizację zadania dotyczącego instalacji gazu ziemnego na potrzeby ogrzewania w Szkole Podstawowej oraz przed Gminą jest szereg innych zadań, które będą realizowane do końca roku, a efekty tych prac zobaczymy jesienią.

Radni nie wnieśli zapytań, uwag do sprawozdania z działalności Wójta.

Załącznik Nr 1. – Sprawozdanie Wójta z pracy w okresie między sesjami.

Pkt 5. Interpelacje i zapytania radnych (składane w formie papierowej), wolne wnioski Radnych.

Nie zostały wniesione interpelacje i zapytania radnych w formie papierowej.

Pkt 6. Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi za 2022 r.

Zastępca Wójta Gminy Pani Ewa Konstantynowicz – poinformowała, że w 2022 roku wysokość dotacji przydzielonej stowarzyszeniom wynosiła:

1. Klub Sportowy „Polonia Raczki” –	90 000 zł.
2. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Raczki –	3 500 zł.
3. Stowarzyszenie „Małoraczkowiaci znad Rospudy” –	10 000 zł.
4. Stowarzyszenie „Luwia” –	2 000 zł.
5. Koło Gospodyń Wiejskich w Małych Raczkach –	1 150 zł.

Wkład własny stowarzyszeń polegał na bezpłatnej pracy przy organizacji imprez sportowych i spotkań. W ciągu tego roku sprawozdawczego tylko te pięć podmiotów wystąpiło o przydzielenie dotacji.

Radni nie wnieśli uwag do przedstawionego sprawozdania.

Załącznik Nr 2. – Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi za 2022 r.

Pkt 7. Stanowisko Rady Gminy Raczki w sprawie ataków medialnych i politycznych wymierzonych w świętego Jana Pawła II.

Przewodniczący Rady Gminy Piotr Słowikowski – odczytał treść Stanowiska Rady Gminy Raczki z dnia 30 maja 2023 r. w sprawie poszanowania godności Świętego Jana Pawła II i poddał pod głosowanie.

Stwierdził, że w wyniku głosowania jawnego Stanowisko została przyjęte przez Radę: 15 głosami „za”.

Załącznik Nr 3. – Stanowisko Rady Gminy Raczki z dnia 30 maja 2023 r. w sprawie poszanowania godności Świętego Jana Pawła II.

Imienny wykaz głosowania jawnego stanowi załącznik Nr 17 pkt 7 do niniejszego protokołu.

Wójt Gminy Raczki Andrzej Szymulewski – podziękował Radnym za podjęcie stanowiska, które w zasadzie wypłynęło od Radnych. Wniósł, iż te stanowisko jest tak napisane, żeby nie wzbudzać sporów, ponieważ nie ma potrzeby, w naszym szczególnie, raczkowskim społeczeństwie, wzbudzać sporów, że coś takiego, że właśnie to stanowisko jest podejmowane. Stwierdził, że zawsze będzie bronić świętości Jana Pawła II i nie chce, żeby w naszym kraju to stanowisko było wykorzystywane do celów politycznych. Wniósł nadzieję, przekonanie, że podjęte przez Radę stanowisko, uczyniono z rozumem i sercem.

Pkt. 8. Przedstawienie Raportu o stanie Gminy Raczki za 2022 rok.

Przewodniczący Rady Gminy Piotr Słowikowski – otworzył debatę nad Raportem.

Załącznik Nr 4. – Raport o stanie Gminy Raczki za 2022 rok.

Przewodniczący Rady Gminy Piotr Słowikowski – udzielił głosu osobie zgłoszonej do debaty Panu Wojciechowi Żukowskiemu Sołtysowi Małych Raczek.

Sołtys Małych Raczek Pan Wojciech Żukowski – wniósł spostrzeżenie, że mało rozpropagowane jest debata nad Raportem o stanie Gminy, i że może wziąć udział każdy mieszkaniec Gminy oraz prośbę, by na

następny raz, żeby to jakoś bardziej wybrzmiało w społeczeństwie. Ja wiem, że niektóre rzeczy robione są zgodnie z ustawą, według prawa.

Wniósł uwagę, że w ogólnej charakterystyce Gminy Raczki pojawiły się błędy, tj., nie ma już Powiatu olecko-gołdapskiego oraz wskazana droga Augustów-Raczki, nie jest drogą wojewódzką tylko powiatową. Odniósł się do budżetu gminy stwierdzając, że jest najwyższy z budżetów, jakie pamięta, tj. 40 milionów złotych, ale dlaczego tylko 1/5 budżetu jest przeznaczanych na inwestycje, które powinny bardziej być uwzględniane. Pozytywnie odniósł się do spłaty kredytów. Stoi na stanowisku, żeby Gmina była jak najmniej zadłużona, mając na uwadze, jaka sytuacja jest w kraju.

W dalszej kolejności odniósł się do prowadzonej modernizacji stadionu stwierdzając, że będzie to miejsce bardzo estetyczne, ale poddał pod wątpliwość czy na to należało przeznaczyć aż 6 mln zł.

Odniósł się do informacji o stanie mienia, a dokładnie do dalszych losów budynku po byłej szkole w Kuriankach i niskiej wartości jej wyceny.

Skarbnik Gminy Pani Agnieszka Grzędzińska – wyjaśniła, że podana wartość budynku w Kuriankach stanowi wartość księgową na potrzeby ewidencji i jeśli zostanie podjęta decyzja o przeznaczeniu tej nieruchomości do sprzedaży będzie dokonana wycena.

Sołtys Małych Raczek Pan Wojciech Żukowski – wniósł propozycję do państwa Radnych, żeby ten budynek przeznaczyć na Dom Pomocy Społecznej, czy na podobny cel, ponieważ społeczeństwo się starzeje i będzie potrzeba takich miejsc. Na przykładzie, jak uczyniła to Gmina Wieliczki, która sprzedała budynek byłej szkoły w Markowskich z przeznaczeniem na Dom Pomocy Społecznej, w którym przebywają pensjonariusze, również z terenu naszej Gminy. Stwierdził, że jest to dobra lokalizacja oraz często są zatrudniani mieszkańcy Gminy.

Odniósł się do informacji odnośnie wodociągów, a mianowicie do stwierdzenia Pana Kierownika Zakładu, że dostarczanie wody, a dokładnie, że suma za dostarczoną wodę pokrywa wydatki bieżące. Wniósł zapytanie, dlaczego z budżetu Gminy robione są inwestycje wodociągowe, a nie jest to uwzględniane w budżecie Zakładu Gospodarki Komunalnej. Stwierdził, że wygląda to tak, jakby ktoś wykonywał jakąś pracę, a sprzęt, wszystko dostawał jakby w prezencie.

Wniósł o rozważenie możliwości przekształcenia formy organizacyjnej tego Zakładu, gdyż obecnie działalność jego jest mocno ograniczona przez przepisy, które nie pozwalają prowadzenia usług poza swoją działalnością, jaką zawartą mają w statucie.

Odniósł się do działalności kulturalnej a mianowicie ciągle jest przeznaczany za małe środki oraz wniósł prośbę do nowej Pani Dyrektora GOK, jak i do Rady Gminy, żeby przeznaczyć większy budżet na kulturę.

W dalszej kolejności odniósł się do wydatków na oświatę stwierdzając, że ogółem na oświatę wydaje 6 do 8 mln zł, z czego subwencja wynosi 3.300 tys zł, a Gmina z własnego budżetu dokłada bardzo dużo swoich środków. Stwierdził, że koszty realizacji zadań stricte oświatowych, jakie musi Gmina realizować mocno wzrosły oraz ciągle kolejne są nakładane, bez zapewnienia z budżetu państwa finansowania ich realizacji przez samorządy.

W zakresie działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej poruszył sprawę Domów Pomocy Społecznej a mianowicie wysokich wydatków z tym związanych. Ponowił pomysł o rozważenie powstania takiego domu na terenie Gminy.

Wniósł, że pozytywnie jest zaskoczony małym wydatkiem na schronisko i inne sprawy związane z ochroną zwierząt. Stwierdził, że trochę i społeczeństwo, trochę i pan Wójt do tego się przyczynili, że mamy mniejsze problemy z tym związane.

Podsumowując rok 2022 wniósł, że zabrakło jakiś inwestycji zmierzających do powstania żłobka, jak również spotkań z Sołtysami Pana Wójta, Pana Przewodniczącego.

Stwierdził, że w Raporcie poruszenia spraw dotyczących wykluczenia komunikacyjnego a niestety jest coraz mniej autobusów. Wprawdzie Pan Wójt na ten rok coś tam zrobił, ale dobrze by było, żeby te połączenia były w jakiś sposób na stałe może przywrócone, ewentualnie udoskonalone.

Wniósł, że w Raporcie nie ma tzw. budżetu obywatelskiego i stwierdził, że dobrze by było na przyszły rok go wyodrębnić, żeby obywatele, nasi mieszkańcy zdecydowali, na co na przykład przeznaczamy jakieś środki, jak również zrobić spotkanie z Sołtysami np. o funduszu sołeckim i innych zamierzeniach, co w danej wsi jest planowane zrobić.

Wójt Gminy Raczki Andrzej Szymulewski – wniósł swoje zadowolenie, że mieszkaniec, pan Sołtys z Małych Raczek zabrał głos w dyskusji, że czyta, zapoznaje się z Raportem i innymi narzędziami informacyjnymi. Wyjaśnił, że wysoki koszt modernizacji i przebudowy stadionu, tj. 4.500 tys. zł pochodzi w większości z udzielonego dofinansowania na jego realizację, do czego Gmina bardzo mało dokłada z własnych środków, wynika z wysokich cen materiałów i usług niezbędnych do jego realizacji. Nadmienił, że realizacja tego zadania było od dawna marzeniem jego i jego poprzedników zwracając uwagę, że jesteśmy dużą Gminą, i inne podobne Gminy też posiadają duże stadiony. Stwierdził, że koszt realizacji tejże inwestycji byłby znacznie niższy, gdyby wcześniej był dostępny taki program, z którego możliwe było otrzymanie takiego dofinansowania. Zaprosił wszystkich mieszkańców na otwarcie tego stadionu, które nastąpi z końcem czerwca br., gdyż będzie to jedna z ładniejszych inwestycji w naszej Gminie, tj. znajduje się tam duży stadion z bieżnią czteropasmową, ze sztuczną murawą, z oświetleniem, z boiskiem drugim, kortem tenisowym. Wniósł, że nasza miejscowość zasługuje na taki stadion, a poza tym, stadion jest blisko szkoły i będzie można przeprowadzać zawody sportowe itp. zajęcia. Stwierdził, że dobrze, że jest on realizowany, ponieważ pozwoli to młodzieży na aktywny odpoczynek na stadionie, niż miałyby siedzieć w telefonach i komputerach. Wniósł, że są rozważane do realizacji inne podobne obiekty, tj. skate park, itp.

Odniosł się do wniesionego pytania o dalsze losy budynku byłej szkoły w Kuriankach, że Gmina nie podjęła decyzji w tej sprawie i w dogodnym czasie zostanie zorganizowane spotkanie z mieszkańcami okolicznych wsi, tj. Kurianek Pierwszych, Kurianek Drugich, Stok, Rudnik, aby ustalić jego przeznaczenie.

I na pewno rozważana będzie, również sugestia Pana Sołtysa odnośnie przeznaczenia go na Dom Pomocy Społecznej. Wniósł wątpliwość, czy Gmina może przy sprzedaży tego budynku określić celu jego wykorzystania.

Radca prawny Pan Jerzy Lewczuk – wyjaśnił, że można zastrzec, ale sprzedaży pod warunkiem nie można dokonać. Natomiast można zastrzec karę umowną. Podobną sytuację miało Miasto Suwałki przy sprzedaży gruntu pod budowę dyskontu na osiedlu Północ inwestor się nie wywiązał i zapłacił karę umowną.

Wójt Gminy Raczki Andrzej Szymulewski – poinformował, że był wraz z Panią Kierownik Domu Pomocy Społecznej w Markowskich i stwierdził, że jest to piękny obiekt, który prowadzi osoba fizyczna. Wniósł, że ceny tam nie są małe, gdyż musi być zatrudniona odpowiednia kadra. Jednakże byłby skłonny, aby coś takiego powstało na terenie Gminy Raczki.

Odniosł się do poruszonej kwestii przekształcenia ZGKiM w spółkę, a mianowicie stwierdził, że niejednokrotnie rozważany był niniejszy pomysł, ale zwrócił uwagę, że w obecnej formie Gmina, tj. Wójt i Rada Gminy ma wpływ i kontrolę na kształtowanie się wysokości ceny wody i ścieków, które finalnie są ustalane przez Wody Polskie.

Odniosł się do wysokości budżetu Gminnego Ośrodka Kultury, a w szczególności zwrócił uwagę, że 8 lat temu na kulturę było przeznaczonych, ok. 330- 350.000 zł. a obecnie ponad 600.000 zł. Stwierdził, że budżet został zwiększony przez te 8 lat praktycznie blisko 100%.

Następnie odniósł się do spraw związanych z oświatą. Wyjaśnił, że Gmina subwencję oświatową otrzymała ponad 5.500.000 zł, a nie, jak wspomniał Pan Żukowski 3.500.000 zł. Potwierdził, że są za małe środki i Gmina zmuszona jest szukać w jakiś sposób oszczędności.

Kolejnie odniósł się do wykluczenia komunikacyjnego. Poinformował, że w związku z monitami od mieszkańców o utrzymanie konkretnych połączeń, np. autobusu do Białegostoku, niejednokrotnie kontaktowałem się z Prezesem Spółki Nova, który jeździł przez Gminę Raczki trzy, czy cztery miesiące,

ale nie było tylu chętnych, aby opłacało się dla PKS utrzymać tego kursu. Obecnie Gmina dokłada do transportu publicznego i dzięki temu są dwa kursy, tj. jeden kurs rano do Suwałk i powrotny z Suwałk do Raczek. Stwierdził, że ten w szczególności ranny kurs jest naprawdę potrzebny, gdyż autobus jest wypełniony faktycznie w 2/3, nawet więcej i na pewno ten kurs będzie utrzymany w przyszłości.

Odniósł się do stawianego pomysłu wyodrębnienia budżetu obywatelskiego stwierdzając, że jeżeli będzie takie zapotrzebowanie, to przy konstrukcji, uchwalania budżetu na przyszły rok, można byłoby podjąć i przeznaczyć jakąś kwotę na budżet obywatelski, w ramach, którego można byłoby sfinansować, np. jeden z pomysłów przedstawionych przez Panią Sołtys, tj. dofinansować szczybień przeciwko HPV młodzieży, dziewczyn.

Przewodniczący Komisji Oświaty, Pomocy Społecznej i Budżetu Piotr Naruszewicz – poinformował, że członkowie Komisji pozytywnie zaopiniowali przedstawiony projekt uchwały.

Przewodniczący Komisji Infrastruktury Wiejskiej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa Wiesław Kłoczko – poinformował, że członkowie Komisji pozytywnie zaopiniowali przedstawiony projekt uchwały.

Przewodniczący Rady Piotr Słowikowski – poddał pod głosowanie projekt uchwały.

Stwierdził, że w wyniku głosowania jawnego uchwała została przyjęta przez Radę: 15 głosami „za”.

Załącznik Nr 5. – Uchwała Nr XXXIX/277/23.

Imienny wykaz głosowania jawnego stanowi załącznik Nr 16 pkt 7 do niniejszego protokołu.

Pkt 9. Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Gminy Raczki za rok 2022 i sprawozdania rocznego z wykonania budżetu Gminy Raczki za 2022 rok.

Radni nie wnieśli zapytań, uwag do sprawozdań.

Załącznik Nr 6. – Zarządzenie Nr 0050/27/23.

Załącznik Nr 7. – Zarządzenie Nr 0050/33/23.

Przewodniczący Rady Gminy Piotr Słowikowski - zapoznał z treścią Uchwały Nr RIO.II-00321-43/2023 Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku z dnia 3 kwietnia 2023 r. w sprawie wyrażenia opinii o przedłożonym przez Wójta Gminy Raczki sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2022 rok.

Załącznik Nr 8. – Uchwała Nr RIO.II-00321-43/2023.

Przewodniczący Rady Gminy Piotr Słowikowski - zapoznał z treścią opinii Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Raczki w sprawie: sprawozdania finansowego Gminy Raczki za 2022 r., sprawozdania rocznego z wykonania budżetu Gminy Raczki oraz sprawozdania rocznego z wykonania planu finansowego instytucji kultury, dla których organem założycielskim jest Gmina za 2022 rok i informacji o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej, w tym z przebiegu przedsięwzięć, o których mowa w art. 266 ust. 3 ustawy o finansach publicznych.

Załącznik Nr 9.– Opinia Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Raczki.

Przewodniczący Komisji Oświaty, Pomocy Społecznej i Budżetu Piotr Naruszewicz – poinformował, że członkowie Komisji pozytywnie zaopiniowali przedstawiony projekt uchwały.

Przewodniczący Komisji Infrastruktury Wiejskiej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa Wiesław Kłoczko – poinformował, że członkowie Komisji pozytywnie zaopiniowali przedstawiony projekt uchwały.

Przewodniczący Rady Gminy Piotr Słowikowski - zapoznał z treścią projektu uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Gminy Raczki za rok 2022 oraz sprawozdania rocznego z wykonania budżetu Gminy Raczki za 2022 rok i poddał pod głosowanie projekt uchwały.

Stwierdził, że w wyniku głosowania jawnego uchwała została przyjęta przez Radę: 15 głosami „za”.

Załącznik Nr 10. – Uchwała Nr XXXIX/278/23.

Imienny wykaz głosowania jawnego stanowi załącznik Nr 17 pkt 9 do niniejszego protokołu.

Pkt 10. Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Raczki absolutorium z tytułu wykonania budżetu Gminy Raczki za 2022 rok.

Przewodniczący Rady Gminy Piotr Słowikowski - zapoznał z treścią wniosku Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Raczki o udzielenie absolutorium Wójtowi Gminy Raczki.

Załącznik Nr 11.– Wniosek Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Raczki o udzielenie absolutorium Wójtowi Gminy Raczki.

Przewodniczący Rady Gminy Piotr Słowikowski - zapoznał Radnych Gminy Raczki z treścią Uchwały Nr RIO.II-00322-29/2023 Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku z dnia 15 maja 2023 r. w sprawie wyrażenia opinii o przedłożonym przez Komisję Rewizyjną Rady Gminy Raczki wniosku o udzielenie Wójtowi Gminy absolutorium za 2022 rok.

Załącznik Nr 12.– Uchwały Nr RIO.II-00322-29/2023.

Przewodniczący Komisji Oświaty, Pomocy Społecznej i Budżetu Piotr Naruszewicz – poinformował, że członkowie Komisji pozytywnie zaopiniowali przedstawiony projekt uchwały.

Przewodniczący Komisji Infrastruktury Wiejskiej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa Wiesław Kłoczko – poinformował, że członkowie Komisji pozytywnie zaopiniowali przedstawiony projekt uchwały.

Przewodniczący Rady Piotr Słowikowski – zapoznał z treścią projektu uchwały w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Raczki absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2022 rok i poddał pod głosowanie wniosek Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Raczki w sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy Raczki.

Stwierdził, że w wyniku głosowania jawnego uchwała została przyjęta przez Radę: 15 głosami „za”.

Załącznik Nr 13.– Uchwała Nr XXXIX/279/23.

Imienny wykaz głosowania jawnego stanowi załącznik Nr 17 pkt 10 do niniejszego protokołu.

Wójt Gminy Raczki Andrzej Szymulewski – Podziękował Radnym za udzielenie absolutorium. Podkreślił, że sam Wójt nie jest w stanie niczego zrobić prócz zarządzać Gminą, pozyskiwać środki i podziękował za współpracę Zastępcy Wójta Pani Ewie Konstantynowicz, Skarbnik Pani Agnieszce Grzędzińskiej, Kierownikowi Referatu Gospodarki Komunalnej i Inwestycji Panu Mariuszowi Zalewskiemu, a także wszystkim pracownikom urzędu, Kierownikom, Dyrektorom gminnych jednostek oraz Radnym na czele z Przewodniczącym i Wiceprzewodniczącymi, Sołtysom podziękował za wzorcową współpracę, porady, sugestie, rozmowy. Stwierdził, że na swoim przykładzie życzy każdemu wójtowi, żeby miał taką radę, sołtysów i takich mieszkańców gminy.

Pkt 11. Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Województwa Podlaskiego z przeznaczeniem na realizację zadania pn.: „Remont ciągu pieszego wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 655 na odcinku od mostu na rzece Rospuda w miejscowości Raczki do skrzyżowania z drogami powiatową Nr 1120B relacji Raczki - Bakalarzewo i gminną Nr 102391B relacji Rudniki - Kurianki Pierwsze w miejscowości Rudniki”.

Wójt Gminy Raczki Andrzej Szymulewski – poinformował, że kwestia udzielenia pomocy finansowej dla Województwa Podlaskiego wynika z niejednokrotnych monitów mieszkańców gminy, Radnych, którzy od lat zwracali się w sprawie powstania chodnika od skrzyżowania Rudniki – Bakalarzewo w kierunku Raczek do mostu. W momencie, kiedy Zarząd Dróg Wojewódzkich wyraził chęć na współpracę, Gmina zadeklarowała, że w niewielkiej części sfinansuje tą inwestycję. Poprosił państwa Radnych o przegłosowanie tej uchwały, ponieważ może taka sytuacja już się nie powtórzyć a jednak bezpieczeństwo naszych mieszkańców jest ważne. Jest to droga wojewódzka, po której często mieszkańcy poruszają się pieszo a szczególnie w sezonie zimowym jest niebezpiecznie. Wyjaśnił, że planowana lokalizacja chodnika będzie po prawej stronie jadąc od strony Suwałk, a wysokość dofinansowania z budżetu Gminy wynosić będzie w kwocie 100.000 zł.

Radni nie wnieśli zapytań do tego punktu.

Przewodniczący Komisji Oświaty, Pomocy Społecznej i Budżetu Piotr Naruszewicz – poinformował, że członkowie Komisji pozytywnie zaopiniowali przedstawiony projekt uchwały.

Przewodniczący Komisji Infrastruktury Wiejskiej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa Wiesław Kłoczko – poinformował, że członkowie Komisji pozytywnie zaopiniowali przedstawiony projekt uchwały.

Przewodniczący Rady Piotr Słowikowski – poddał pod głosowanie projekt uchwały.

Stwierdził, że w wyniku głosowania jawnego uchwała została przyjęta przez Radę: 15 głosami „za”.

Załącznik Nr 14.– Uchwała Nr XXXIX/280/23.

Imienny wykaz głosowania jawnego stanowi załącznik Nr 17 pkt 11 do niniejszego protokołu.

Radny Leszek Staniszewski – w imieniu mieszkańców Rudnik, Koniecboru i Raczek, podziękował bardzo za taki miły gest i o to ten upragniony chodnik powstanie od 8 lat.

Przewodniczący Rady Piotr Słowikowski – stwierdził, że budowa tego chodnika jest bardzo potrzebna.

Pkt 12. Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie zmian w budżecie Gminy Raczki na 2023 r.

Skarbnik Gminy Pani Agnieszka Grzędzińska – przedstawiła główne propozycje zmian w budżecie gminy:

- zwiększenie dochodów o ponad 500 tysięcy złotych oraz zwiększenie wydatków o ponad 1.000.000 zł.

Główne zmiany po stronie dochodów:

- wprowadzenie planu dotacji z Urzędu Marszałkowskiego na dofinansowanie zadania związanego z Rewitalizacją Parku w centrum Raczek w kwocie 200.000 zł,
- 74.810 zł na refundację wydatków, które poniosła Gmina w poprzednim roku na zadanie związane z usunięciem folii i sznurka od rolników,
- ponad 4.000 zł na wydatki związane z programem Czyste powietrze,
- 5.133 zł w związku z refundacją zadań, które wykonał Urząd Stanu Cywilnego w poprzednim roku, a nie zostało ono dofinansowane z dotacji,
- 220.678 zł wpływów za zakup preferencyjny węgla oraz z podatku VAT odliczonego od zakupów dokonanych w ramach zadania.

Główne zmiany po stronie wydatków:

- wprowadzenie planu dotacji w kwocie 100.000 zł w związku z podjętą przez państwa Radnych uchwałą o pomocy finansowej dla Województwa Podlaskiego na budowę chodnika,
- zwiększenie planu wydatków majątkowych o łączną kwotę 741.468 zł w związku z: wprowadzeniem planu wydatków na przebudowę drogi dojazdowej do cmentarza w kwocie 340 tys zł oraz wprowadzeniem planu wydatków dotyczących Rewitalizacji Parku w centrum Raczek w kwocie 350 tys zł.

W związku z tym, iż zwiększenie planu wydatków jest większe od zwiększenia planu dochodów, zwiększamy plan wolnych środków, które zostały nam z rozliczenia poprzedniego roku o kwotę 561.437,67 zł, aby zrównoważyć budżet właśnie na rok bieżący.

Wójt Gminy Raczki Andrzej Szymulewski – wniósł, że w tamtym roku przeznaczyliśmy w ramach budżetu około 20 %, 25 % na wydatki majątkowe, tj. kwotę 8.500.000 zł, stwierdzając, że jak na gminę wiejską, jak Gmina Raczki, to jest bardzo duża kwota. Przytoczył, że w poprzedniej kadencji, na realizację zadań majątkowych przeznaczane było od 2.500.000 zł do 3.000.000 zł. Nadmienił, że po dodaniu właśnie zadań związanych z realizacją Parku i drogi przy cmentarzu, wydatki majątkowe Gminy w tym roku będą wynosiły 14.590.767, 84 zł. Jest to jeden z nielicznych budżetów w ramach, którego jest tak dużo przeznaczonych środków na wydatki majątkowe, przy tym nie zwiększając deficytu budżetowego, bez zaciągnięcia kredytu.

Sołtys Małych Raczek Pan Wojciech Żukowski – wniósł, że do tego może też przyczyniła się jakaś taka jego inicjatywa, że pan Wójt podszedł do tego, że jest on większy.

Wójt Gminy Raczki Andrzej Szymulewski – stwierdził, że słucha mieszkańców, a szczególnie Sołtysa z Małych Raczek.

Radni nie wnieśli zapytań do tego punktu.

Przewodniczący Komisji Oświaty, Pomocy Społecznej i Budżetu Piotr Naruszewicz – poinformował, że członkowie Komisji pozytywnie zaopiniowali przedstawiony projekt uchwały.

Przewodniczący Komisji Infrastruktury Wiejskiej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa Wiesław Kłoczko – poinformował, że członkowie Komisji pozytywnie zaopiniowali przedstawiony projekt uchwały.

Przewodniczący Rady Piotr Słowikowski – poddał pod głosowanie projekt uchwały.

Stwierdził, że w wyniku głosowania jawnego uchwała została przyjęta przez Radę: 15 głosami „za”.

Załącznik Nr 15.– Uchwała Nr XXXIX/281/23.

Imienny wykaz głosowania jawnego stanowi załącznik Nr 17 pkt 12 do niniejszego protokołu.

Pkt 13. Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Raczki na lata 2023– 2026.

Skarbnik Gminy Pani Agnieszka Grzędzińska – wyjaśniła, że w związku z przyjętymi zmianami w budżecie gminy, które spowodowały zwiększenie deficytu budżetu na rok bieżący do kwoty 1.038.984,73 zł, należy dokonać aktualizację wieloletniej prognozy finansowej w zakresie wartości, które dotyczą roku bieżącego i w związku pozostałymi zmianami w budżecie, należy uaktualnić dochody, wydatki budżetowe oraz kwotę przychodu, o kwotę 561.437,67 zł, tj. o środki, które zostały na rachunku budżetu z rozliczenia poprzedniego roku.

Potwierdziła stwierdzenie Pana Wójta, że pomimo zwiększenia deficytu w związku z tymi zmianami w budżecie nie ma konieczności zaciągania kredytu na sfinansowanie tego deficytu, gdyż mamy wolne środki z poprzedniego roku.

Radni nie wnieśli zapytań do tego punktu.

Przewodniczący Komisji Oświaty, Pomocy Społecznej i Budżetu Piotr Naruszewicz – poinformował, że członkowie Komisji pozytywnie zaopiniowali przedstawiony projekt uchwały.

Przewodniczący Komisji Infrastruktury Wiejskiej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa Wiesław Kłoczko – poinformował, że członkowie Komisji pozytywnie zaopiniowali przedstawiony projekt uchwały.

Przewodniczący Rady Piotr Słowikowski – poddał pod głosowanie projekt uchwały.

Stwierdził, że w wyniku głosowania jawnego uchwała została przyjęta przez Radę: 15 głosami „za”.

Załącznik Nr 16.– Uchwała Nr XXXIX/282/23.

Imienny wykaz głosowania jawnego stanowi załącznik Nr 17 pkt 13 do niniejszego protokołu.

Pkt 13. Odpowiedzi na zapytania Sołtysów, wolne wnioski Radnych, oświadczenia.

Sołtys Pan Wojciech Żukowski – wniósł spostrzeżenie odnośnie przystanku PKS w Małych Raczkach, że należało odnowić słupki PKS-u i tabliczkę, gdyż po remoncie drogi nieładnie on wygląda. Nadmienił, że osobiście trochę porządkuje ten przystanek, który teraz bardziej nawiedzają rowerzyści i zostawiają pozostałości w kształcie butelek, puszek. Wniósł uwagę, żeby pracownicy gospodarczy objechali te przystanki.

Wniósł zapytanie w związku z zakończoną inwentaryzacją schronów i innych miejsc skrycia, gdzie może znaleźć informację odnośnie ilości i lokalizacji tych obiektów na terenie Gminy Raczki, i kto to ma, powiadamiać ewentualnie mieszkańców, w razie wystąpienia zagrożenia.

Wniósł zapytanie dotyczące sprawowania funkcji Sołtysa, jako przedstawiciela jednostki pomocniczej Gminy a mianowicie, czy wykonując obowiązki wynikające z ustawy Sołtysi są ubezpieczeni, ponieważ np. podczas zbierania podatku poruszając się po wsi może ulec jakiemuś wypadkowi i czy z tego tytułu są ubezpieczeni? Czy sami muszą się ubezpieczyć?

Zastępca Wójta Gminy Pani Ewa Konstantynowicz – poinformowała, że Sołtysi nie są ubezpieczeni.

Przewodniczący Rady Piotr Słowikowski – stwierdził, że jest to taka działalność, stricte społeczna, niesie za sobą ryzyko, jak każde inne zajęcie.

Wójt Gminy Raczki Andrzej Szymulewski – stwierdził, że będąc Wójtem od prawie 9 lat, to takiego pytania nie słyszał i generalnie dobrze, że została ta kwestia poruszona, która dotyczy nie tylko Gminy Raczki, ale całego kraju. Nikt do tej pory nie uregulował tego typu spraw związanych z wykonywaniem obowiązków Sołtysa. Wniósł, że ktoś powinien to jakoś uregulować od górnicy, bo jako sama pojedyncza Gmina, nie może nic w tej kwestii zrobić, ewentualnie może zakomunikować. Będzie poruszać tą sprawę na spotkaniach gmin wiejskich. Wniósł, że może dzięki dzisiejszej transmisji z obrad sesji poruszona kwestia pójdzie, jakby echem apelu, co z Sołtysami, czy trzeba ubezpieczać, bo wykonują obowiązki, są jednostką pomocniczą. A na dzień dzisiejszy Gmina nie ubezpiecza, bo tak jest w całej Polsce.

Sołtys Pan Wojciech Żukowski – wniósł, że przynajmniej dwa razy w roku ma obowiązek dostarczyć: deklarację na odpady i decyzję podatkową, i w związku z tym musi iść do tego mieszkańca wsi. Wchodząc na daną posesję może pogryźć pies, może inna sprawa spotkać, może nastąpić być w tym czasie wypadek. Sołtys ma to wpisane w obowiązkach.

Przewodniczący Rady Piotr Słowikowski – stwierdził, że idąc tym tokiem myślenia, to można dojść do absurdów. Radni, tak samo tutaj siedząc, mogą np. spaść z krzesła i też powinni być w jakiś sposób, ubezpieczeni. Sołtys za pełnienie funkcji dostaje, mówiąc szczerze, jakąś tam prowizję, nie wiem, dwuprocentową, co w sumie wychodzi, że niektórzy Sołtysi dostają poważne pieniądze. Wniósł uwagę, że gdyby były ku temu przesłanki, to ktoś już by się tym zajął do tej pory.

Radca prawny Pan Jerzy Lewczuk – wyjaśnił, że Gmina nie ma obowiązku, a wręcz nie może, w jego opinii ubezpieczyć, bo Regionalna Izba Obrachunkowa może to zakwestionować. Pan Sołtys sam może się ubezpieczyć, a jeżeli jest rolnikiem, to ma obowiązek posiadać OC.

Sołtys Pan Wojciech Żukowski – stwierdził, że jako rolnik posiada ubezpieczenie, ale to ubezpieczenie nie obejmuje, gdy wykonuje obowiązki sołeckie, bo to nie stricte prace rolnicze.

Wójt Gminy Raczki Andrzej Szymulewski – wniósł, że zgodnie z opinią Pana Mecenasa, Gmina nie może ubezpieczać, gdyż byłby to niezasadny wydatek, bo nie ma, nie ma na to podstawy prawnej i doszłoby do złamania jakby prawa. Nadmienił, że dyskusja się w tym temacie się rozpoczęła i może, również dzięki poprzez obecnych reporterów lokalnych mediów, gdzieś tam o takim fakcie zostanie zapisane, iż gdzieś tam na sesji zostało poruszone, co z ubezpieczeniami Sołtysów, którzy wykonują działalność pomocniczą jednostki samorządu terytorialnego na wypadek, np.: jeżeli zostanie w tym czasie złamana noga, lub pogryzie pies.

Radny Leszek Staniszewski – wniósł, że Pan Wójt tutaj chwali Radę, chwali swoich współpracowników, ale my chwalimy Pana Wójta. Normalnie inne Gminy nam zazdroszczą takiego Pana Wójta.

Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej i Inwestycji Pan Mariusz Zalewski – odniósł się do zapytania Pana Sołtysa odnośnie przystanków autobusowych wyjaśniając, że pracownicy gospodarczy dostają dyspozycje, aby wszystkie przystanki objechać i te wszystkie przystanki w miarę możliwości odnowić. Jednakże należy pamiętać, iż jest ich dwóch a zadań do wykonania mają dość dużo i jeżeli nie będą w stanie zrealizować tego zadania, to zostanie przedstawiona propozycja dla Pana Wójta, aby zlecić to być może jakiejś firmie zewnętrznej odnowienie tych przystanków, bo one faktycznie wyglądają źle. Na chwilę obecną staramy się to zrobić własnymi środkami.

Następnie odniósł się w sprawie zapytania o wykaz schronów, które były robione. Wyjaśnił, że one nie były robione właściwie przez Gminę Raczki, czy przez jakikolwiek inny samorząd, to zadanie zostało zlecone dla Państwowej Straży Pożarnej i z tego powstała specjalna aplikacja do pobrania na telefon. Zobowiązał się, że po zakończeniu dzisiejszej sesji, po powrocie do Urzędu spróbuje zamieścić na stronie Urzędu Gminy Raczki internetowy link do tej aplikacji, więc proponuje w tym celu śledzić stronę internetową, z której będzie można sobie pobrać aplikację na telefon. Ponieważ to ta aplikacja właśnie będzie powiadamiała, gdzie są najbliższe miejsca schronienia dla ludności. Każdy mieszkaniec może sobie taką aplikację pobrać.

Serdecznie podziękował mieszkańcom Sołectwa Rabalina wraz z Panem Sołtysem i mieszkańcom Sołectwa Sidory wraz z Panią Sołtys oraz Radnemu z tej okolicy Panu Kwiatkowskiemu, za bardzo duże zaangażowanie i pomoc społeczną w budowie boiska do piłki plażowej w miejscowości Sidory oraz wspaniałej organizacji zawodów sportowo-pożarniczych naszych jednostek OSP.

Stwierdził, że Wasze zaangażowanie było bardzo widoczne i bez Was, by to się nam nie udało.

Przewodniczący Rady Piotr Słowikowski – wniósł, że, jako Rada przyłącza się do tych podziękowań.

Pkt 14. Zakończenie obrad.

Przewodniczący Rady Piotr Słowikowski – stwierdził, że porządek sesji został wyczerpany i poinformował, że protokół z dzisiejszej sesji zostanie sporządzony i wyłożony do publicznego wglądu na 3 dni przed terminem kolejnej sesji w pokoju Nr 1 w Urzędzie Gminy Raczki oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Raczki.

Podziękował Wójtowi, Radnym, pracownikom Urzędu Gminy za udział w obradach Rady Gminy.

„Zamykam XXXIX Sesję Rady Gminy Raczki”.

Przewodniczący Rady

Piotr Słowikowski

Protokołowała

Danuta Grabowska